

УДК657.1

Леонтович В. В., студентка 5 курсу

Науковий керівник – Н.Г. Євченко, канд. економ. наук, доцент

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»

Удосконалення обліку та контролю за центрами відповідальності в банку

Проблема забезпечення високоякісного інформаційного потоку, на даному етапі розвитку, для всіх рівнів менеджменту, спрямованого на прийняття виважених управлінських рішень, постає майже перед кожним комерційним банком. Побудова ефективної системи децентралізованого обліку може забезпечити не лише успішне функціонування банку, а і його виживання на ринку в умовах жорсткої конкуренції. Формування децентралізованої системи обліку у банках відбувається шляхом виділення центрів відповідальності, складання бюджету для кожного центру відповідальності, регулярне складання звітності про виконання та аналіз причин відхилень та оцінку діяльності центру.

Концепція обліку і контролю за центрами відповідальності передбачає застосування до різноманітних підрозділів банку різних цільових функцій, які найбільш ефективно будуть стимулювати дані підрозділи до підвищення ефективності своєї діяльності.

Для різних суб'єктів господарювання фахівці рекомендують застосовувати різну класифікацію центрів відповідальності. Вона має базуватися на особливостях діяльності конкретного суб'єкта ринку та найбільш вдало поєднуватися з організаційною структурою.

Залежно від функцій підрозділів і кінцевих споживачів продуктів і послуг у банках доцільно виділяти центри прибутку та центри витрат.

До центрів прибутку банку відносяться: комерційні центри (робота з клієнтурою) та центри діяльності (управління ресурсною базою). Статус центру прибутку закріплюється за структурними одиницями, які здійснюють продаж банківських продуктів клієнтам, так звані бізнес-напрямки (індивідуальний, корпоративний, картковий, інвестиційний) та операційні майданчики (філії та відділення).

Усі підрозділи банку, робота яких пов'язана із забезпеченням, підтримкою діяльності центрів прибутку, відносять до центрів витрат. При формуванні центрів витрат застосовується такий принцип: для будь-якого виду витрат повинен бути центр, для якого вони є прямими.

Для забезпечення налагодженого та дієвого механізму бюджетування та встановлення результатів діяльності центрів відповідальності, на їх основі формується фінансова структура банку. Вона розподіляє загальнобанківські витрати, що дозволяє об'єктивно визначити маржинальний та кінцевий прибуток за бізнес-центрами, продуктами та клієнтами, і забезпечує налагодження ефективної системи матеріального заохочення співробітників.

Мета побудови фінансової структури банку – розподіл та закріплення відповідальності і повноважень між менеджерами щодо управління доходами, витратами, активами, зобов'язаннями та капіталом банку, а також рядом нефінансових показників. Фінансова структура будується подібно до організаційної структури, групуючи центри прибутку і центри витрат за принципом повної належності до певного бізнесу.

Таким чином, застосування в управлінському обліку банку концепції центрів відповідальності та формування на їх основі фінансової структури, надає можливість отримання оперативної звітної інформації про виконання бюджетів та оцінки ефективності діяльності центрів відповідальності, контролювати рух фінансових ресурсів всередині банку та забезпечує побудову системи мотивації співробітників.